

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hospodářská informatika

HINFL, HINFK

Lesnická
a dřevařská
fakulta

Právo informačních technologií

Rozšířená oblast práva ICT (Information and Communications Technology) tzn. právo informačních a komunikačních technologií

Mendelova
univerzita
v Brně

Schéma obsahového pojetí práva informačních technologií

Právo telekomunikační

Softwarové právo – okruh témat:

Software a jeho vývoj
Licencování
Dodání a servis software
Outsourcing softwaru a Cloud Computing
Softwarové pirátství

Internetové právo řeší problematiku:

Doménových jmen
Internetu a internetových stránek
Internetového obchodování a komunikace
Autorského práva na internetu
E-governmentu
Internetové kriminality

Právo databází

Ochrana PC programů autorským zákonem

- Současné splnění dvou podmínek:
- Původnost (originalita) – vytvoření vlastní duševní činností, nemusí být individuální (lze vytvořit vlastní program s podobnými funkcionalitami a podobným zdrojovým kódem – ne ale se zkopírovaným ZK).
- Objektivní vnímatelnost – vyjádření zdrojovým kódem.
- SW je chráněn jako celek, ale i jeho části

Zdrojový kód - definice

- **Zdrojový kód** nebo **zdrojový text** (slangově zvaný **zdroják**) je v informatice označení zápisu textu počítačového programu v některém programovacím jazyce, který je uložen v jednom nebo více textových souborech (tzv. projekty). Zdrojový kód obvykle programátor zapisuje pomocí textového editoru, ale může být též generován specializovaným programem.

Zdrojový kód - příklad

```
Zdrojový kód: http://www.root.cz/ - Mozilla Firefox
Soubor  Upravit  Zobrazit  Nápověda

<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Transitional//EN" "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-transitional.dtd">
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml" xml:lang="cs" lang="cs">
<head>
<meta http-equiv="Content-language" content="cs" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=iso-8859-2" />
<title>Root.cz - linux, open source a free software</title>
<link rel="stylesheet" type="text/css" href="http://f.root.cz/css/ro_global.css" media="screen,projection" />
<link rel="stylesheet" type="text/css" href="http://f.root.cz/css/ro_global_print.css" media="print" />
<link rel="stylesheet" type="text/css" href="http://f.root.cz/css/ro_index.css" media="screen,projection" />
<meta name="description" content="Denní zpravodajství ze světa Linuxu, Unixu, otevřeného software (Open Source) a svobodnéh
<meta name="author" content="HTML code: Adam Hauner; e-mail: hauner@iinfo.cz" />
<meta name="robots" content="index,follow" />
<meta name="DC.Identifier" content="(SCHEME=ISSN) 12128309" />
<link rel="SHORTCUT ICON" href="http://i.iinfo.cz/r2/favicon.ico" type="image/x-icon" />
<link rel="alternate" title="Root RSS - články" href="http://rss.root.cz/clanky/" type="application/rss+xml" />
<link rel="alternate" title="Root RSS - zprávičky" href="http://rss.root.cz/zpravicky/" type="application/rss+xml" />
<link rel="alternate" title="Root RSS - diskusní fóra" href="http://rss.root.cz/diskuse/" type="application/rss+xml" />
<link rel="alternate" title="Root RSS - knihy" href="http://rss.root.cz/knihy/" type="application/rss+xml" />
<link rel="alternate" title="Root RSS - blogy" href="http://rss.root.cz/blogy/" type="application/rss+xml" />
<link rel="alternate" title="Root RSS - wiki" href="http://rss.root.cz/wiki/" type="application/rss+xml" />
<script language="JavaScript" src="http://f.root.cz/js/ro_global.js" type="text/javascript"></script>
</head>
<body class="body" id="www-root-cz">
<div id="sefa">
<div>
<a href="http://www.iinfo.cz/" title="Internet Info, s.r.o.">
<a href="http://www.lupa.cz/" title="Lupa: server o českém Internetu">Lupa</a>
<a href="http://www.root.cz/" title="Root: informace nejen ze světa Linuxu">Root</a>
<a href="http://www.mesec.cz/" title="Měsíc: server o osobních financích">Měsíc</a>
<a href="http://www.podnikatel.cz/" title="Podnikatel: informace pro váš business a podnikání">Podnikatel</a>
<a href="http://www.digizone.cz/" title="DigiZone: vše o digitálním vysílání">DigiZone</a>
<a href="http://www.slunecnice.cz/" title="Slunečnice: server freeware a shareware">Slunečnice</a>
<a href="http://www.bomba.cz/" title="Bomba: nejlepší videa na internetu">Bomba</a><sup>new</sup>
<a href="http://navrcholu.cz/" title="Navrcholu: měření a vyhodnocování návštěvnosti www stránek">Navrcholu</a>
<a href="http://www.weblogy.cz/" title="Weblogy: to nejlepší z českých blogů">Weblogy</a>
<a href="http://www.jagg.cz/" title="Jagg: ukládejte a sdílejte své oblíbené odkazy">Jagg</a>
<a href="http://www.woko.cz/" title="Woko: pamatuje si za vás">Woko</a>

```

Další chráněné prvky SW

- data uspořádaná do podoby databáze
- vzhled
- název

Zahraniční SW

1. Zahraniční IT firma udělí licenci přímo českému zákazníkovi
2. Česká IT firma udělí českému zákazníkovi licenci jménem zahraniční IT firmy
3. Česká IT firma udělí českému zákazníkovi podlicenci

Kdo je autor SW

- programátor, tým programátorů i když jde o podnikatelský výsledek IT firmy která vývoj iniciovala
- Autorská práva
  1. osobnostní
  2. majetková

Osobnostní autorská práva k SW

- jsou fixována na osobnost autora SW a ten se jich nemůže vzdát a ani je nemůže převést na jinou osobu
- autor může udělit souhlas k zásahu do těchto práv (př. open source software)
- Osobní autorská práva
  - právo na zveřejnění – uvedení SW na trh formou licence
  - právo osobovat si autorství – být označen jako autor
  - právo na nedotknutelnost – udělení souhlasu se zásahem do ZK, nesnižovat hodnotu SW nevhodným užíváním

Majetková autorská práva

- majetkové dispozice se SW
- nepřevoditelná, ale lze převést za souhlasu programátora – autor se jich může vzdát
- základní právo – užití SW
- Zákon omezuje právo užití díla programátorem v případě vytvořeného SW v rámci pracovněprávního vztahu, nebo na objednávku třetí osobou.

SW mohou z několika základních právních titulů užívat tyto osoby:

- Vykonavatel majetkových práv – př. zaměstnavatel pro svou potřebu
- Nabyvatel na základě licenční smlouvy, nebo převodu majetkových práv se souhlasem programátora (tzv. smluvní užití software)

Omezení osobních i majetkových práv autora

- Ve prospěch zaměstnavatele či objednatele – je-li SW vytvořen v pracovněprávním vztahu, nebo na zakázku
- Ve prospěch školy, školního či vzdělávacího zařízení – SW vytvořený studenty, škola může SW využít jen pro vlastní potřeby, ne komerčně.

Pojmy

- Výhradní licence – poskytovatel licence nesmí poskytovat licenci jiné osobě a ani ji sám užívat – vývoj na míru konkrétnímu zákazníkovi
- Nevýhradní licence – nijak neomezuje poskytovatele licence – př. krabicové verze
- Omezení licence – územní, časový

- Free software, Open source – volně užitelný, šiřitelný, pozměnitelný, ...
- Freeware – šíří se bez zdrojového kódu a bez možnosti zásahu, ale zdarma
- Shareware – užití SW na zkoušku a po určité době je nutné zaplatit poplatek, nebo se zaregistrovat. Lze dále šířit.
- Demoverze – omezené určitým způsobem, př. funkcionality tzv. trial – počet spuštění, doba spuštění, ...

- Adware – licence je bezúplatná, uživatel souhlasí se zobrazováním reklamy. Poskytovatel licence tak těží z prodeje reklamního prostoru. Lze dále šířit.
- OEM software – SW je předinstalován v počítači a může být užíván jen tímto HW. Nelze jej instalovat na jiné PC.

Databáze a zvláštní práva k databázi

- Databáze = soubor dat
- též chráněna autorským právem

Softwarové pirátství

- zásah do autorských práv – zásah do zdrojového kódu, nelegální nabytí, nelegální užití, nelegální šíření, ...
- Prokázání legálnosti – originální datový nosič (př. DVD), certifikát pravosti, licenční smlouva, doklad o zakoupení, jiné nabývací tituly (př. partnerské dohody).

Odpovědnost za nelegální užití SW

- Primárně firma
- přenesení odpovědnosti na zaměstnance za předpokladu, že firma učinila veškerá opatření, zejména:
  - vnitřní předpis
  - provádění pravidelných SW auditů
  - legálnost ostatního SW
  - odpovědnost konkrétního zaměstnance za instalace

Fáze vývoje a užití SW

Smlouva o utajení

Smlouva o vývoji a implementaci

- Analytická část
- Návrh řešení
- Projektový plán
- Systémový design
- Vývoj, programování
- Implementace
- Testy

Předání
Školení

Smlouva o utajení

Smlouva o vývoji a implementaci,
licenční smlouva

Licenční smlouva,
smlouva o servisu a
údržbě

- Předání
- Školení
- Pilotní provoz – první „ostrý“ provoz za zvýšeného dohledu
- Rutinní provoz
- Servis, údržba, outsourcing

Ochrana obchodního tajemství

- informace představují konkurenční výhodu
- Informace které mají alespoň potenciální hodnotu, nejsou běžně dostupné a firma projevila vůli informace utajit a takové utajení zajišťuje.

Data a zálohování dat – Cloud Computing

- výhody x rizika
- data uložená „někde“ u poskytovatele, kdekoliv po světě, na různých serverech
- objednatel služby je vydán „napospas“ provozovateli služby Cloud Computingu
- nutné projevit vůli utajení dat, případně smluvně ošetřit
- povinnost archivovat dokumenty – účetnictví, sociální zabezpečení, spisová a archivační služba – nutnost smluvně zajistit dostupnost dat a jejich archivaci

Zdroje

- JANSKA, Lukáš a Petr OTEVŘEL.
Softwarové právo: praktický průvodce právní problematikou v IT. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2011, 340 s. ISBN 978-80-251-3458-0.

